"Roma és molt atractiva per a un escriptor" - Mediterráneo - 27/03/2016

a la contra

entrevista Santiago Posteguillo

"Roma és molt atractiva per a un escriptor"

Més de tres mil pàgines ha dedicat l'escriptor i professor de la Universitat Jaume I de Castelló **Santiago Posteguillo** a Marco Ulpio Trajano, l'emperador hispànic de Roma. 'La legión perdida' (Planeta) és l'última publicació després 'Los asesinos del emperador' i 'Circo Máximo', i suposa una gran fita en la carrera del seu autor.

--Tanques la trilogia dedicada a l'emperador Trajano amb una novel·la en la qual hi ha molta més acció, més escenaris, més... de tot. Dius que és la novel·la de la qual et sents més orgullós. Per quin motiu exactament?

-Doncs, principalment, perquè posar "més de tot" costa organitzar. És una cosa que va sorgint, si bé quan penses en fer una trilogia ja comptes amb un organigrama previ, que en aquest cas vindria a ser el següent: l'ascens de Trajano, la Dacia i Partia. Però després vas filant més fi.

--En quin sentit?

-Per exemple, quan vols explicar l'enfrontament entre Roma i Partia, vols que s'entengui l'audàcia de Trajano i per a això cal entendre que els seus legionaris tenen por de creuar l'Eufrates. I et preguntes, com és possible que tinguin por si Trajano sempre els ha portat a la victòria? I tu mateix et respons: Ah, pel "Craso error", l'error de Craso.

--És llavors quan et planteges com i quant narrar d'un fet, no?

-Així és. Em qüestiono si per explicar aquesta por, fruit d'aquest error en el qual una legió romana va quedar atrapada en territori enemic i on va morir molta gent, en tinc prou amb un simple paràgraf, o bé considero que val la pena explicar aquest passatge de la legió perduda, la batalla de Carrhae, el desastre, etc. perquè el lector capti molt millor la valentia i el coratge de Trajano. Un cop presa aquesta decisió, conte ja amb dos temps, d'una banda la història de la legió perduda i per un altre la història de Trajano.

DAVID GARCÍA

L'AUTOR. Santiago Posteguillo va visitar 'Mediterráneo'.

--I la cosa es complica ...

-És clar, perquè quan penso en la legió perduda em faig una altra pregunta: Conte només el que coneixem per les fonts occidentals o intente explicar també el que se sap de les fonts orientals?

> 'La legión perdida' (Planeta) tanca la trilogia dedicada a Trajano

--Busques, per tant, narrar una història allunyant-se de la visió eurocèntrica. D'aquí que apareguin també ambients tan diferents com Roma, Partia, l'imperi Kushan i l'imperi de la dinastia Han.

-Vaig voler trencar amb aquesta visió tan de mirar-se el melic, si. I per això conte el periple d'aquesta legió perduda fins que arriben a la Xina, segons la teoria de Dubs. I tot això sense oblidar-nos de la història de Trajano, que en el fons és la història d'una guerra entre Roma i Partia per controlar la ruta de la seda. Si narro els dos successos tot s'entén millor. El difícil, crec, és fer que totes dues històries convergeixin al final.

--Dius que la teua major preocupació és que el lector entengui allò que estàs explicant. Per a això és de summa importància controlar les dades històriques, consultar les fonts... Aquest procés d'investigació, en sumar altres escenaris, es torna molt més complicat en voler donar-li aquesta visió més global.

-Del món romà es podria dir que ja tinc certa desimboltura, sobretot de l'època de Trajano. Però, com bé dius, per escriure sobre Partia, la civilització Kushan o la dinastia Han m'he servit de fonts primàries. Perquè et facis una idea, he acudit a aquells que coneixien l'imperi Han i que van escriure sobre ell, i per a això vaig necessitar consultar fonts xineses. Dir-te que el meu xinès no dóna per a molt –riu–.

--Llavors?

-Vaig haver d'utilitzar traduccions a l'anglès, perquè els textos de la dinastia Han amb prou feines s'han traduït a l'espanyol. I per a introduir cites de xinès clàssic, gràcies a treballar en la Universitat Jaume I, a part de tenir al professor de llatí i grec clàssic en el mateix passadís del meu despatx, en una àrea propera hi ha els docents en Traducció i Interpretació que, curiosament, han contractat una professora de la Universitat de Sichuan que sap xinès i xinès clàssic, de manera que vaig acudir a ella amb les meues cites per consultar-li.

--Un treball més conscienciós...

-És clar, d'una banda tot això requereix de les fonts primàries, com et deia, i d'altra banda llegir fonts secundàries, és a dir, estudis moderns, manuals d'història, etc., sobre aquestes civilitzacions. També cal destacar el fet de mantenir la multiperspectiva.

--A què et refereixes amb això de la multiperspectiva?

-Si quan penso en Roma, em preocupo d'incloure paraules o cites en llatí, el mateix he de fer quan vers sobre Partia, Kushan o Han, és a dir, paraules en part, en sànscrit i xinès clàssic. Evidentment, tot traduït i amb un ampli glossari. Aquests detalls mantenen una multiperspectiva. És més esforç però després crec que queda un resultat molt més ric i que la novel·la desborda de treball, de matisos...

--I després de dedicar-li a Trajano aquestes més de tres mil pàgines al llarg de la trilogia, com aconsegueixes desembarazarte d'ell?

-El rei és mort, visca el rei. És així de senzill, encara que costa, i costa perquè és abandonar un personatge que en aquest tumultuós món polític del segle XXI tan desastrós, sense líders que mereixin la pena –en la seua majoria al menys–, lluitava contra la corrupció, governava amb lideratge, afrontava els problemes, no prenia decisions de política exterior sense consultar al senat, invertia en cultura, muntava biblioteques... Però bé, has de buscar un altre personatge que t'enamori, que pensis que, igual que Escipión o Trajano, estan injustament oblidats i que cal recordar, ja que eren persones meritòries, capaços de fer coses molt notables i que s'envoltaven de persones molt notables, que és el que fan les persones intel·ligents, només el mediocre s'envolta d'estúpids i al final fan una estupidesa general, que és el que ens ha passat en el nostre país.

--Mentre no estàs immers en el procés d'escriptura, què fas?

-Llegeixo sobre el següent que vaig a escriure, m'informo, investigo.

-Sobre què llegeixes?

-Perquè et facis una idea, per escriure sobre 'La legión perdida' vaig llegir a Plutarc, la vida de Craso, sobre Alejandro Magno. Si no llegeixo textos clàssics és difícil que després pugui incloure certs passatges en les meues novel·les. També vaig llegir 'Les bacants', d'Eurípides, per exemple. I és fabulós fer que altres persones que difícilment haguessin llegit sobre això, ho facin a través de la novel·la.

--Per què aquesta fixació per la Roma Antiga?

-Hi ha una doble vessant, la novel·lística i la històrica. La històrica, en tant que Roma és el nostre passat i entendre tot el que feia Roma ajuda a entendre qui som, d'on venim i per què som on som, i tant de bo, en saber tot això, podem evitar repetir errors en el futur. I des del punt de vista novel·lístic, tens una panòplia de recursos dramàtics que és extraordinària. Roma és molt atractiva per treballar com a escriptor.

Eric Gras